

był to widok zatrważający. Sądzonego człowieka z maltretowaniem, pozbawionego sił. Wprowadzono Go na salę i wyprowadzono przy pomocy milicji. Zasądzony wyrok wykonano 15.04.1952r. O wykonaniu wyroku i miejscu zakopania zwłok rodziny nie powiadomiono.

Pośmiertna rehabilitacja nie doprowadziła do ustalenia miejsca pochówku co było i jest ogromnym bólem dla rodziny.

Z relacji współwięźniów wynika, że ppor. Stanisław Grabda znosił katorgę z godnością i nigdy nie sprzeniewierzył się wyznawanym ideałom i złożonej przysiędze.

Dopiero wspomniane przemiany polityczne 1989/90 zmieniły sytuację. Sąd Wojewódzki w Kielcach rozpoznał sprawę por. Stanisława A. Grabdy w dn. 15.04.1994r. zakończoną postanowieniem uniewinniającym -orzeczenie byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Kielcach 30.08.1992.

A oto wyjątek z Postanowienia:

„Analiza materiału dowodowego niniejszej sprawy przeprowadzona przez Sąd Wojewódzki upoważnia do stwierdzenia, że postępowanie przeciwko Stanisławowi Grabdzie zarówno przez Urząd Bezpieczeństwa jak i przez Wojskowy Sąd orzekający w obu instancjach toczyło się w myśl z góry przyjętej zasady, że Stanisław Grabda nie był żołnierzem, a był członkiem zbrodniczego, faszystowskiego związku NSZ, do którego Stanisław Grabda wstąpił dobrowolnie wiedząc, że idzie na rękę władzy państwa niemieckiego.”

Fragmencie ten stanowiący cytatem z uzasadnienia wyroku Najwyższego Sądu Wojskowego był zarazem polityczno-ideologiczną regułą interpretacyjną obowiązującą w procesach tego rodzaju, przeprowadzonych przez sądy okresu stalinowskiego w Polsce Ludowej. Podkreślić należy, że przedmiotem osądu w postępowaniu rehabilitacyjnym były wyłącznie zarzucane mu czyny tendencyjnie spreparowane. Najkrócej rzecz ujmując, NSZ stanowiły integralną część niepodległościowych sił zbrojnych Polskiego Państwa Podziemnego. Były jedną z trzech liczących się organizacji –programowo antyniemiecką i antysowiecką. Zwalczały zbrojnie obu wrogów i organizacje z nimi współpracujące.

Reasumując stwierdzić należy, por. Stanisław A. Grabda zasługuje na upamiętnienie szczególnie przez społeczność Jego Ziemi rodzinnej, reprezentowaną przez Władze Samorządowe w Chmielniku.

Przewodniczący Komisji Historycznej
przy Zarządzie Okręgu Świętokrzyskiego
Zw. Żoł. NSZ w Kielcach

Zenon Markiewicz